

mærksom paa, at det da turde være ønskeligt, for ikke at sige nødvendigt, at der bliver gjort en Undtagelse med Hensyn til Affattelsen af Vædringsforslaget under Nr. 12 til § 6, thi naar der lægges Fæstepligt paa ubebyggede Lodder, som ere 2 Tdr. Hartorn eller derover, saa vil man jo i alt Fald ikke kunne plante Skov paa Parceller, medmindre de ere under 2 Tdr. Hartorn, og det vilde jo under de fleste Forhold blive meget smaa Skove. Jeg haaber derfor, at det ærede Udvalg til 3die Behandling vil foreslaa en saadan Vædring i den nævnte Bestemmelse, at den ikke bliver anvendelig, hvor der er Tale om at plante Skov. I modsat Fald maa jeg ærlig tilstaa, at jeg ikke skjønner, at der vil være vundet Meget for Skovanlæg ved Flertallets Indrømmelser. — Lovforslagets § 8 kan jeg ikke finde billig, ja, jeg vil sige, at jeg efter min Opfattelse ikke kan finde den retfærdig, heller ikke med den Vædring, som det ærede Udvalg har foreslaaet. Det staar bestandig for mig, som at den Ret, man i 1861 gav Godseierne, ikke alene havde Hensyn til at opmuntre dem til at sælge til Fæsterne og deres Børn, men ogsaa vilde tage et billigt Hensyn til Godseierne ved at give dem nogen Kompensation for de nye og betydelige Byrder, som man paalagde dem. Med den Opfattelse maa jeg virkelig betragte § 8 som Noget, der nærmer sig til et Brud paa Tro og Love. Har man en anden Opfattelse, saa rammer denne Betragtning naturligvis ikke; men det er som sagt min Opfattelse. Med Hensyn til de Bestemmelser, der ere foreslaaede om at gjøre Retten afhængig af, at der sælges et vist Kvantum hvert Tenaar, vil jeg indrømme, at jeg tror, at det har været Udvalgets Hensigt paa en Gang at fremskynde Salgene og, naar jeg ser hen til den anden Forandring, der er foreslaaet i Paragrafen, tillige at gjøre det lettere for Godseierne at faae Jord taget ind. Jeg erkender, at der i sidstnævnte Henseende er taget et velvilligt Hensyn, men jeg kan ikke negte, at jeg tror, at saaledes som Paragrafen nu er affattet, kan den i mange Tilfælde føre til Ubillighed. Det kan overmaade let ske, at der i et vist Tenaar paa et vist Stadium af Salgene, naar

man har solgt en vis Mængde Gaarde, kan komme en naturlig Standsning, thi det er de meget gamle og de meget unge Fæstere, som ere mest tilbøielige til at kjøbe, og naar man har solgt dem Gaardene, saa vil man ofte beholde de Gaarde tilbage, der haves i Fæste af dem, der høre til Middeldalderen, og som efter min Erfaring ikke ere saa tilbøielige til at kjøbe, især naar de sidde paa billige Bilkaar. Dog, ikke blot af denne Grund, men ogsaa af mange andre Grunde, kan der indtræde en Standsning, som kan føre til det Resultat, at Godseieren saa godt som mister hele Retten til at indtage det, som var ham tiltænt; men dette vil aabenbart virke tilbage paa Godseieren, idet det vil standse Salgene, og det tror jeg heller ikke er rigtigt.

Denne Sag er jo saa gjenmødbatteret, at jeg ikke længere skal dvæle ved de enkelte Paragrafer, skjøndt der vel kunde være Et og Andet, som jeg med Føie kunde have at indvende imod andre Bestemmelser end de, jeg har nævnt. Men jeg vil spørge mig selv og de ærede Herrer, hvad der nu vil opnaas, hvis dette Forslag vedtages. Jeg kan ikke se, at det, der vil opnaas, er Noget værd. Jeg tror ikke — min ærede Ven og Nabo (Ussing) maa tilgive mig — at der er nogen Nødvendighed for at faae den Definition, som han ønsker. Det kan meget godt under disse Forhold blive ved de bestaaende Love og Praxis, saa meget mere som man har en Minister, i alt Fald for Dieblirket, som man kan være overbevist om ikke vil benytte Bevillingsmyndigheden til Fordel for Godseierne. Men vil jeg spørge mig selv, om det virkelig for Alvor vil føre til nogen Nytte for Bønderstanden, om dette Forslag vedtages, eller om det vil føre til nogen Nytte for Godseierne, eller om det vil berolige Stemningen i Landet, forsaavidt der er en oprørt Stemning i Landet over disse Forhold. — thi det maa jeg rigtignok sige, at jeg ikke tror, der er — saa maa jeg svare Nei. Der kan være Noget i disse Forhold, som man, naar man ikke vil mistyde det, kunde kalde en Rigsdagsnødvendighed eller en Ministernødvendighed, hvad man vil, men der er sandelig ikke Noget i disse Forhold selv, som gjør det til en Nød-